

ՀՌԶԱԿԱԳԻՐ
ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԵՐՈՒ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ

ՆԱԽԱԲԱՆ

Միքելի հայրենակիցներ, աշխարհի յառաջադեմ մարդկություն, բնիկ ժողովուրդներ,

Հայոց ցեղասպանութենէն վերապրած յաջորդող սերունդներու համար հիմնականատակ եղած էր հայապահպանումը, եւ որ վեց տասնամեակ յետոյ միայն հայ կեանքը արտերկրի մէջ վերապրեցաւ եւ կանոնագրեց իր գոյութիւնը:

Հայաստանի եւ Արցախի հանրապետութիւններու գոյութիւնը անգամ մը եւս հաստատեց այն իրողութիւնը, որ հայ ազգը, ենթակայ է ոչնչացման վտանգին այնքան ժամանակ, որքան որ չէ զսպած եւ սահմանափակած իր նկատմամբ ոչ քաղաքակիրթ քաղաքականութիւն վարողի ախորժակը:

Հայ ժողովուրդը, ընդհանրապէս, եւ Արեւմտեան Հայաստանի հայերը մասնաւորապէս, կը գտնուին քաղաքական սադրանքներու սպառնալիքի տակ, որոնց դէմ մարտնչելու լաւագոյն զինամթերքը մեր մարդկային, գիտական, զինական եւ դիւանագիտական բաձրորակ կարողութիւններն են:

Աշխարհաքաղաքական ու միջազգային իրադարձութիւններու փոփոխութիւնները դրականօրէն կը նպաստեն հայկական ներազգային կեանքի մէջ նորանոր յառաջդիմական որակներու ձեւաւորումով:

Հիմնուելով համաշխարհայնացման դրական եւ բացասական դրոյթներու վրայ, Արեւմտեան Հայաստանի Հայերու Համագումարը 2004 թուականէն ի վեր Ազգային Խորհուրդի հովանաւորութեան ներքոյ, իբրեւ գործադիր մարմին, յանձնառու է Արեւմտեան Հայաստանի հայերու իրաւունքներու ամբողջական վերահաստատման համար, թէ՛ հողային եւ թէ՛ մարդկային առումով:

Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդը աշխարհասփիւռ հայութեան մէջ գործող միակ ղեկավարութիւնն է, որ իրաւական ու ռազմավարական առումով նոր ուղեգիծ կ'որդեգրէ հայոց գերագոյն նպատակը իրականացնելու:

Նոր ուղեգիծը այն կողմնացոյցն է, որու հիմամբ Արեւմտեան Հայաստանի հայոց կարգավիճակը կը զատորոշուի այսօրուայ թոյլ իրադրութենէն եւ որու շուրջ համախմբուելով վերջնականապէս պիտի լուծենք մինչեւ օրս չլուծուած հիմնախնդիրը:

Ուստի ձեր ուշադրութեան կը յանձնենք Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդի Հռչակագիրը, որտեղ յստակօրէն բնութագրուած է հայոց նոր վահանը:

Արեւմտեան Հայաստանի Հայերու Ազգային Խորհուրդը, արտայայտելով Արեւմտեան Հայաստանի հայոց կամքը ու գիտակցելով իր պատասխանատուութեան խիստ կարեւորութիւնը իր ժողովուրդի հանդէպ, գոր կ'առնչուի անոնց իղձերու իրականացման եւ խեղաթիրուած արդարութեան վերականգնման գործընթացին, հանդէս կու գայ հրապարակելու հետեւեալ որոշումը՝

Յենուելով միջազգային հետեւեալ հանգամանքներու վրայ.

ա) ՄԱԿ-ի մարդու իրաւանց համընդհանուր սկզբունքներուն

բ) միջազգային իրաւունքի հանրաձանօթ չափանիշներուն

գ) Արեւմտեան Հայաստանի հայերու ինքնորոշման իրաւունքի կիրառման անհրաժեշտութեան, որ պահանջուած է Ազգային Խորհուրդի կողմէ 2004թ. դեկտեմբեր 17-ին

ԿԸ ՀՌՉԱԿԷ

Աշխարհասփիւռ հայութեան լիիրաւ պետական կառոյցի մը ստեղծումը, այսինքն՝ Արեւմտեան Հայաստանի վտարանդի կառավարութեան կազմութեան սկիզբը:

Սոյն կառավարութեան ձեւաւորման երաշխիքները հաստատուած են իրաւական հետեւեալ որոշումներով.

ՅՕԴՈՒԱԾ ԱՌԱՋԻՆ

1. 29 դեկտեմբեր 1917թ. (11 յունուար 1918թ.) Ռուսաստանի հրամանագիրը, որ կը ճանչնայ Արեւմտեան Հայաստանի անկախութիւնը.

Ռուսիոյ Ժողովրդական պատուիրակներու Խորհուրդը լոյս կ'ընծայէ «Թրքահայաստանի վերաբերող հրամանագիրը» 1917թ. դեկտեմբեր 31-ին (1918թ. յունուար 13) «Բրատայի» թիւ 227-ի մէջ:

2. 2 յունուար 1918թ. Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդի դիմումը՝ ներկայացուած ֆրանսական կառավարութեան ճանչնալու Արեւմտեան Հայաստանի անկախութիւնը:

3. 10 օգոստոս 1920թ. Սերի դաշնագիրը եւ ԱՄՆ-ու նախագահ Ու. Ուիլսոնի իրաւարար վճիռը (22 նոյեմբեր 1920թ.) եւ մինչեւ օրս վավերական ու իրենց իրաւաբանական ոյժը չկորսնցուցած միջազգային փաստաթուղթերու *տր իւրէ* (De jure) եւ *տր ֆաքթօ* (De facto) գոյութիւնը Արեւմտեան Հայաստանի վերաբերեալ:

Կը նշենք հետեւեւալ կարեւոր ամսաթիւերը. 1920թ. Սան Ռեմօյի խորհրդածոյց, 1920թ. ապրիլ 24 Սերի դաշնագրի ստորագրումը արեւմտեան գերտէրութիւններու կողմէ, 1920թ. մայիս 11 Սերի դաշնագրի յանձնումը թրքական կառավարութեան, 1920թ. օգոստոս 10 Սերի դաշնագրի ստորագրումը Թուրքիոյ կողմէ:

4. 14 դեկտեմբեր 1960, ՄԱԿ-ի Ընդհանուր Ժողովի Որոշումը Գաղութային ժողովուրդներու եւ երկիրներու անկախութեան արտօնութեան յայտարարութեան հիմամբ:

5. Արեւմտեան Հայաստանի հայերը իբրեւ բնիկ ժողովուրդ իրենց ինքնորոշման իրաւունքի տէրն են՝ համաձայն ՄԱԿ-ի Ընդհանուր Ժողովի կողմէ ընդունուած Յայտարարութեան 2007թ. սեպտեմբեր 13-ին:

«Բնիկ ժողովուրդները ինքնորոշման իրաւունք ունին, որու հիման վրայ անոնք ազատօրէն կ'որոշեն իրենց քաղաքական կարգավիճակը, եւ ազատօրէն կ'ապահովեն իրենց տնտեսական, ընկերային եւ մշակութային բարգաւաճումը» (Յօդ. 3):

ՅՕԴՈՒԱԾ ԵՐԿՐՈՐԴ

1. Արեւմտեան Հայաստանի հայոց իրաւունքներու ապահովումն ու իրականացումը կարելի է միայն Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութեան հովանաւորութեամբ:
2. Ամէն արտորուած հայու շահաւիղի իրաւունքն է վերադառնալու իր պապենական հայրենիքը ու բարգաւաճելու այդտեղ:
3. Հայ Ազգային Խորհուրդը կը հրաւիրէ արտաքին աշխարհի ուշադրութիւնը՝ մասնակցելու Արեւմտեան Հայաստանի պատմական տարածքներու ճանաչմանը իր նահանգներով (վիլայէթներով)՝ ներառեալ ուիլսընեան սահմանները եւ ընդունելու զայն իբրեւ անհերքելի իրողութիւն:
4. 1894-1923թթ. թուրքական յաջորդական իշխանութիւններու կողմէն Անատոլիայի եւ Արեւմտեան Հայաստանի մէջ գործադրած ցեղասպանութեան հետեւանքով ոչնչացուած եւ իւրացուած են բռնութեամբ արտորուած հայերու գոյքերը, որոնց համար կը պահանջուի վերադարձնել Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութեանը՝ իբրեւ միակ հեղինակաւոր իշխանութիւն:

ՅՕԴՈՒԱԾ ԵՐՐՈՐԴ

Արեւմտեան Հայաստանի վտարանդի կառավարութեան կազմութիւնը տարագիր հայոց կարգավիճակի ծնունդն է:

Ուստի, հարկ է նկատի ունենալ հետեւեալ սահմանումները.

1. Արեւմտեան Հայաստանի վտարանդի կառավարութիւնը կը կազմուի Արեւմտեան Հայաստանի Հայերու Ազգային Խորհուրդի պատգամաւորներու կողմէ: Վտարանդի կառավարութիւնը օժտուած է նաեւ պետական իշխանութեան գերակայութեամբ եւ լիազօրութեամբ:

2. Արեւմտեան Հայաստանի հայոց անունով պաշտօնապէս հանդէս գալու իրաւունքը կը պատկանի բացառապէս Արեւմտեան Հայաստանի վտարանդի կառավարութեանը:

3. Աշխարհասփիւռ հայութիւնը Արեւմտեան Հայաստանի քաղաքացիութեան իրաւունք ունի: Արեւմտեան Հայաստանի քաղաքացիները կը գտնուին անոր պաշտպանութեան եւ հովանաւորութեան ներքոյ:

4. Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութիւնը կ' ապահովէ իր քաղա- քացիներու ազատ եւ իրաւահաւասար զարգացումը՝ անկախ անոնց ազգային, ցեղային եւ դաւանական պատկանելիութենէն:

5. Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութիւնը հանրային անվտանգութեան պահպանման համար կը ստեղծէ համապատասխան մարմիններ եւ կառավարական կառոյցներ:

6. Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութիւնը, իբրեւ միջազգային իրաւունքի ենթակայ, անմիջական յարաբերութիւններ կը հաստատէ այլ պետութիւններու եւ ազգային պետական կազմաւորումներու հետ, կը մասնակցի միջազգային կազմակերպութիւններու գործունէութիւններուն:

ՅՕԴՈՒԱԾ ՉՈՐՐՈՐԴ

1. Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդը կը յանձնարարէ Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութեան՝ միջազգային յայտարարութիւններու եւ պայմանագրերու ընդունման միջոցով հաստատել, որ.

ա) Արեւմտեան Հայաստանի հարստութիւնը՝ հողը, ընդերքը, օդային տարածութիւնը, ջրային եւ այլ բնական պաշարները, տնտեսական, մտաւոր եւ

պատմամշակութային կարողությունները, Արեւմտեան Հայաստանի հայերու սեփականությունն են:

բ) Արեւմտեան Հայաստանի հարստութեան տիրապետման, օգտագործման եւ տնօրինման կարգը կ' որոշուի Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութեան օրէնքներով:

գ) Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութիւնը Թուրքիոյ Հանրապետութեան մէջ նաեւ ունի ազգային հարստութիւն, որոնց կարգին ոսկիի պաշարներու, ալմաստի եւ արտարժոյթի հիմնադրամներու մասնաբաժնի իրաւունք:

2. Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութիւնը իր տիրապետութեան տակ գտնուելիք ամբողջ տարածքին վրայ ապահովելու է խօսքի, մամուլի եւ խղճի ազատութիւն, օրէնսդրական, դատական եւ գործադիր իշխանութիւններու իրաւահաւասարութիւն, ինչպէս նաեւ՝ Արեւմտեան Հայաստանի տարածքի վրայ տեղակայուելիք իրաւապահ մարմիններու եւ զինեալ ոյժերու ապաքաղաքականացում:

3. Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութիւնը կը հռչակէ հայերենը որպէս պետական լեզու, ընդունելով արեւմտահայերէնի և արևելահայերէնի համագործօգտագործումը, կառավարութեան պաշտօնական գրագրութեան լեզուն կը յայտարարէ արևմտահայերէնը: Կառավարութիւնը կը ստեղծէ կրթական, գիտական եւ մշակութային սեփական համակարգ:

4. Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութիւնը կը սատարէ Արեւմտեան Հայաստանի եւ Թուրքիոյ մէջ կատարուած ցեղասպանութեան ճանաչման գործին՝ համաձայն Հայ Ազգային Խորհուրդի յայտարարութեան:

5. Սոյն Հռչակագիրը հիմք կը ծառայէ Ազգային Խորհուրդի համար՝ ժամանակաւորապէս նշանակելու եւ հաստատելու Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութեան լիազօր ներկայացուցիչ մը միջազգային կառոյցներու մէջ՝ որոշում կայացնելու իրաւունքով:

Ուստի, կոչ կ' ընենք ձեզ, հայե՛ր, Արեւմտեան Հայաստանի, Հայաստանի Հանրապետութեան, Արցախի, Ջաւախքի, եւ թե՛ աշխարհով մէկ սփռուած, մասնակցիլ կառավարութեան գործունէութեանց՝ ձեր գիտելիքներով, փորձառութիւններով եւ մասնագիտութիւններով:

Արեւմտեան Հայաստանի Հայերու Ազգային Խորհուրդ

Փարիզ, Ֆրանսա, 4 փետրուար, 2011